

Dopravný úrad

Divízia dráh a dopravy na dráhach

Vplyv COVID-19 na vývoj železničnej dopravy na Slovensku za rok 2020 v porovnaní s rokom 2019.

Správa k 31.12.2020

Odvetvie železničnej dopravy je významnou súčasťou mobility v rámci ekonomiky EÚ. Železničná doprava je rozhodujúca aj z hľadiska stratégie EÚ zameranej na zlepšenie environmentálneho správania odvetvia dopravy, hospodárskej a sociálnej súdržnosti a prepojenosti v rámci členských štátov a medzi nimi.

Dopravný úrad, divízia dráh a dopravy na dráhach (DÚ) ako regulačný orgán v súlade s §52 ods. 2 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov monitoruje hospodársku súťaž na železničných trhoch na území Slovenskej republiky. Monitoring vývoja železničného trhu je dôležitým nástrojom na získavanie aktuálnych informácií o jednotlivých segmentoch trhu železničnej dopravy a jeho analyzovanie.

Pandémia koronavírusu (COVID-19) svojím dopadom významne ovplyvnila nielen vývoj železničnej dopravy na Slovensku, ale aj európske železničné trhy v mobilite cestujúcich a v nákladnej doprave, hlavne v prvom polroku 2020. Nasledovné informácie ponúkajú prehľad monitorovania príslušných segmentov trhu a poskytujú všeobecný prehľad o dôsledkoch pandémie COVID-19 sledovaných v roku 2020 (v porovnaní s rokom 2019).

Konkrétne sú zamerané na porovnávanie výkonov v nákladnej železničnej doprave (vlkm, hrkm, tržby) a v osobnej doprave (oskm, tržby). Údaje a informácie, ktoré sú uvedené v rámci monitorovacej správy, sú použité z rozborov a podkladov manažéra infraštruktúry a z dostupných informácií od železničných podnikov na konci roka 2020, so zameraním na sledované ukazovatele dopadu pandémie počas roka 2020.

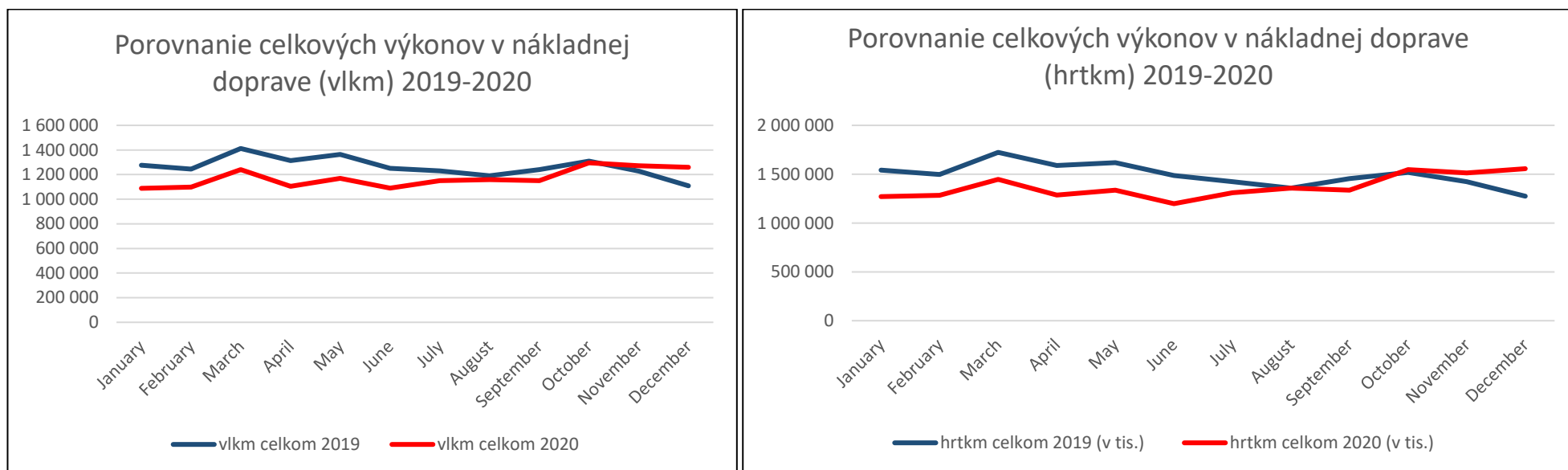

Kríza COVID-19 mala zásadný vplyv na ponuku, dopyt a ekonomickú výkonnosť železničnej dopravy. Najväčší vplyv bol zaznamenaný v 2. štvrtroku 2020, od apríla do júna. Osobná doprava bola ovplyvnená viac ako nákladná doprava, pričom v druhom štvrtroku 2020 poklesla medzinárodná doprava v priemere o 85%, vnútroštátna doprava poklesla o 18 %, zatiaľ čo nákladná doprava poklesla v 2. štvrtroku 2020 o 14%. Obmedzenie železničnej dopravy v prvých mesiacoch krízy bolo priamym dôsledkom reakcií verejných orgánov na riešenie krízy COVID-19 (obmedzenia mobility cestujúcich), ako aj vplyvu globálneho spomalenia hospodárskej činnosti, čo všeobecne viedlo k zníženiu dopytu po doprave.

Dopady krízy COVID-19 na trh nákladnej železničnej dopravy na Slovensku v roku 2019/2020

Porovnanie výkonov v nákladnej doprave (vlkm, hrtkm)

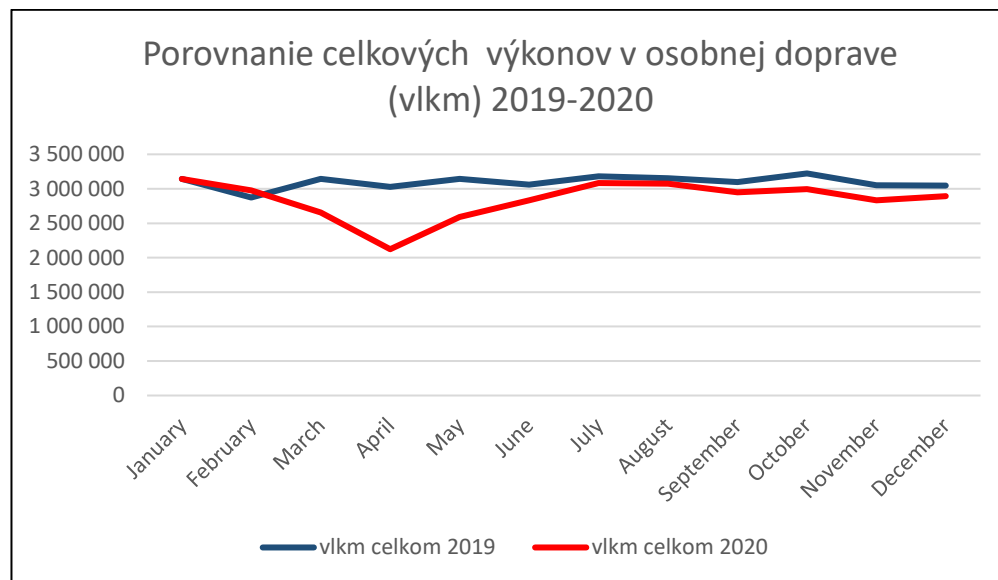

Výkony v nákladnej doprave neboli pandemickou situáciou ovplyvnené až do takej miery, aby sa to výrazne prejavilo vo výkonnosti uvedeného segmentu trhu v sledovaných ukazovateľoch. Vývoj výkonov pred a počas pandémie aj napriek tomu bol z hľadiska vlakokilometrov (vlkm) a hrubých tonokilometrov (hrtkm) v roku 2020 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím znížený, pričom ukazovatele neboli na úrovni plánu výkonov pre nákladnú dopravu. Celkový pokles výkonov v nákladnej doprave v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 bol o 7,2 % v ukazovateli vlkm.

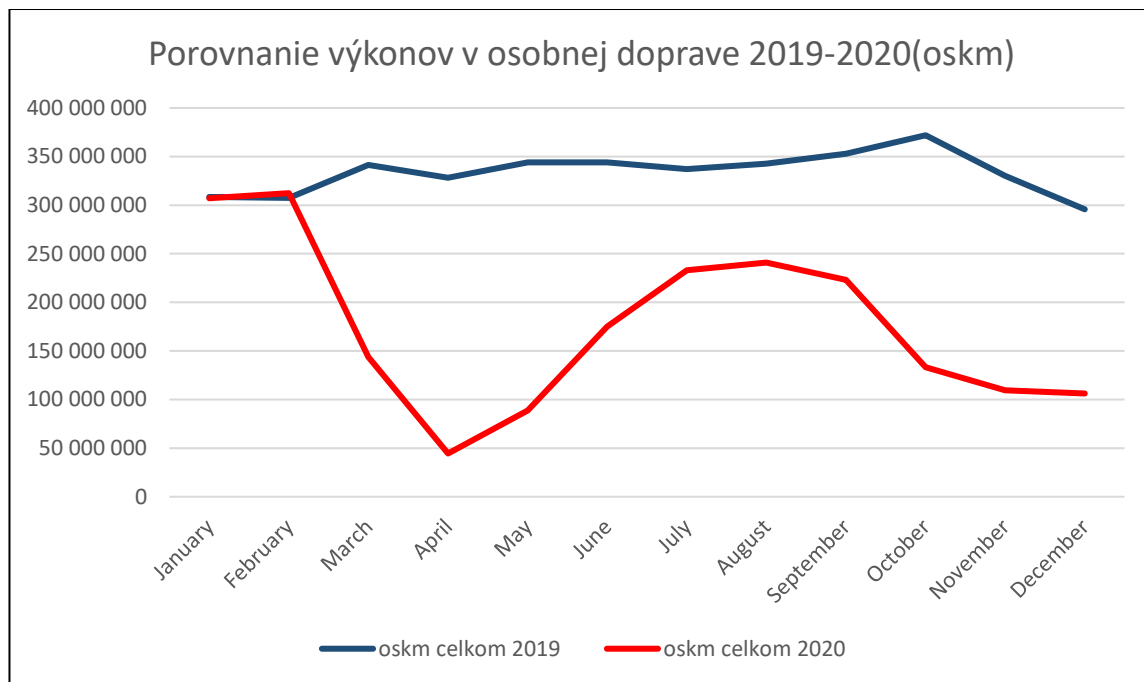
Dopady krízy COVID-19 na trh osobnej železničnej dopravy na Slovensku v roku 2019/2020

Porovnanie výkonov v osobnej doprave

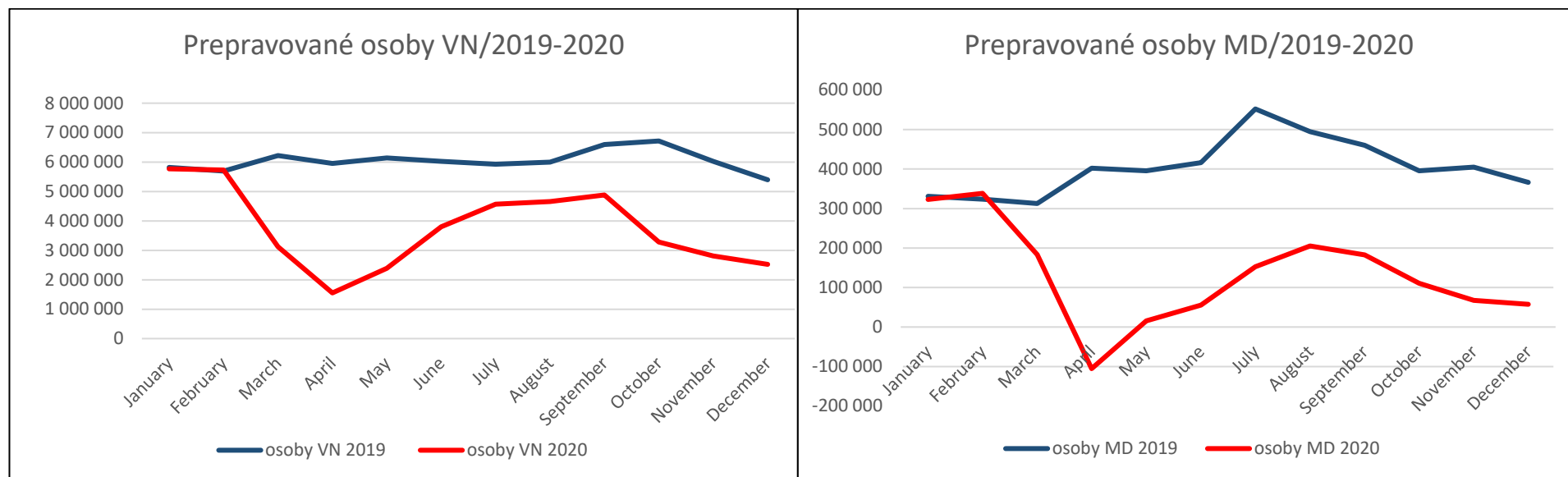
V osobnej doprave boli výkony výrazne ovplyvnené pandémiou, čo vyplýva z obmedzenia vlakov osobnej dopravy, kde bol od 14.03.2020 nastavený zmenou grafikonu verejnej dopravy tzv. sobotňajší režim výkonov. Najvyšší pokles výkonov bol zaznamenaný v mesiaci apríl 2020. Výkony (vlkm) v danom mesiaci percentuálne poklesli o 37,60 % oproti roku 2019. Najvýraznejší pokles vo vlkm bol zaznamenaný v medzinárodnej doprave z dôvodu obmedzení, až rušení, medzinárodnej železničnej dopravy.

Porovnanie celkových výkonov v osobnej doprave (oskm)

Výkony v osobokilometroch v železničnej doprave taktiež ukazujú, že najvýraznejší pokles bol zaznamenaný v mesiaci apríl 2020. Výpadok výkonov meraný v osobokilometroch je priamym následkom výrazného zníženia počtu cestujúcich v osobnej doprave v sledovanom období. Celkovo výkony osobnej dopravy v roku 2020 v uvedenom ukazovateli v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2019 poklesli až o 47,10%.

Porovnanie prepravovaných osôb vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave.

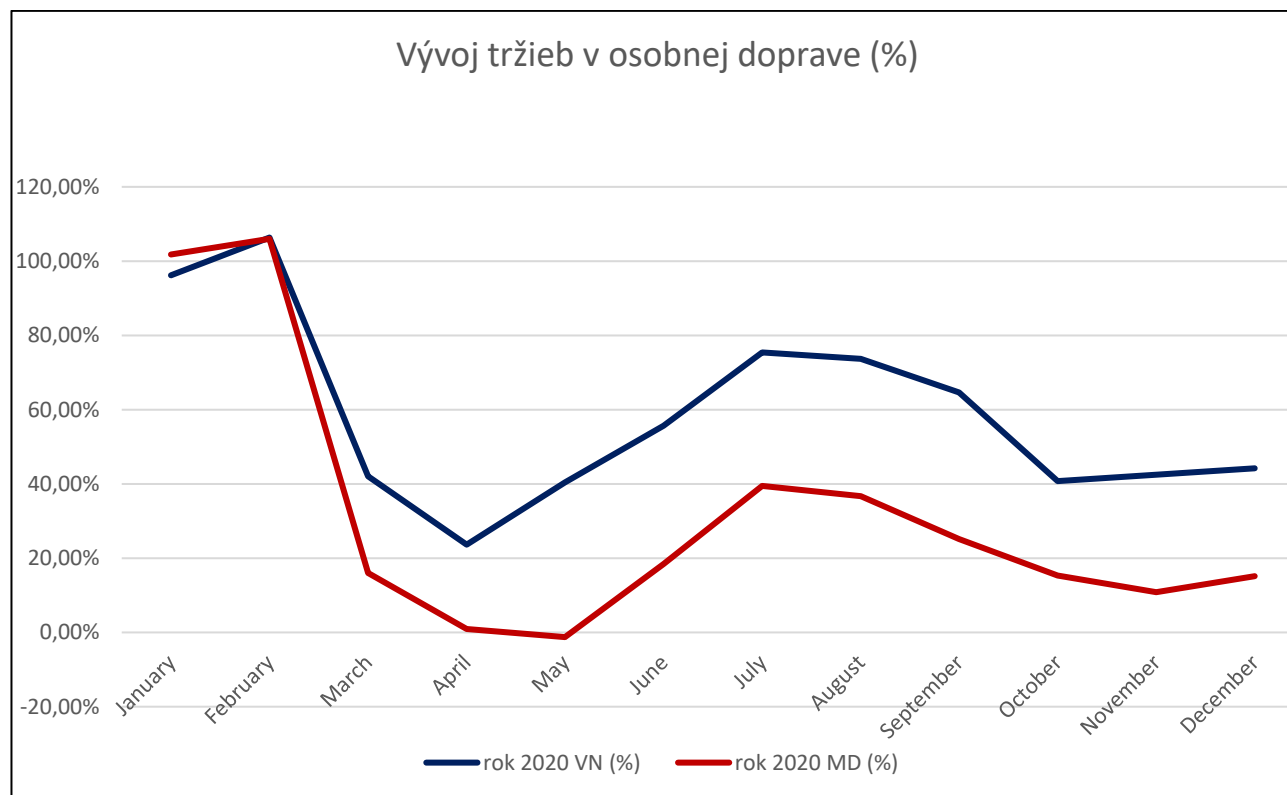

VN – vnútroštátna doprava
MD – medzinárodná doprava

Pozn: mínusová hodnota v mesiaci apríl 2020 predstavuje vratky cestovného

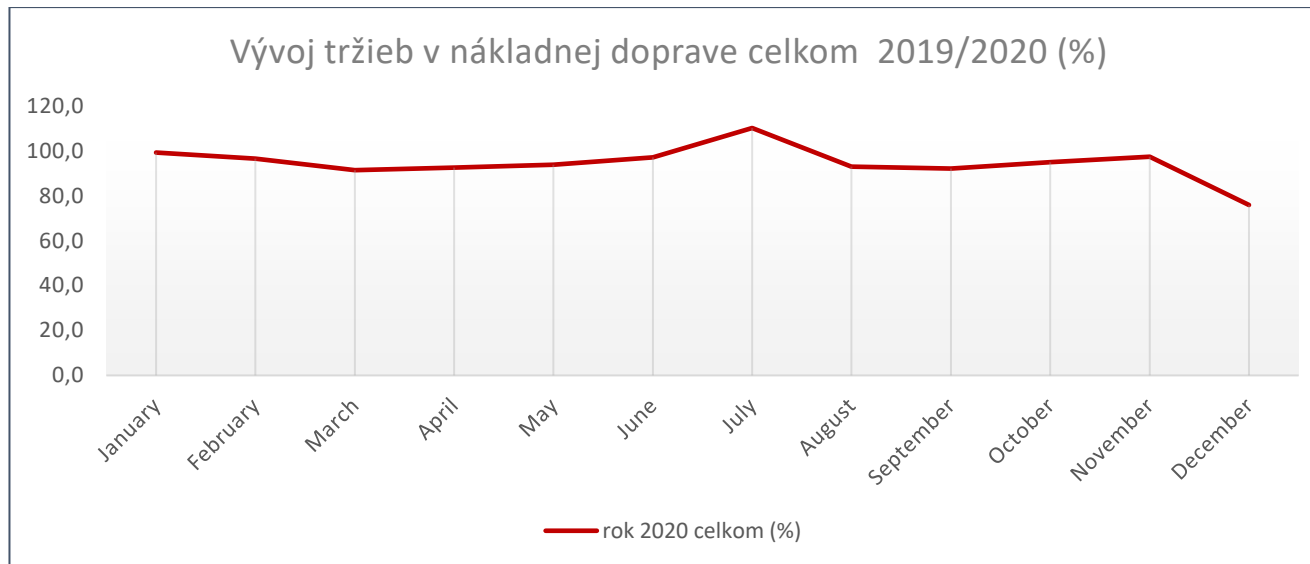
Osobná doprava počas prvej vlny pandémie (COVID-19) zaznamenávala výrazné poklesy v počte prepravovaných osôb vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave. Počet prepravovaných osôb vo vnútroštátnej doprave klesol oproti roku 2019 o 60,90% a v medzinárodnej doprave o 67,32%.

Vývoj tržieb v osobnej doprave (v %) v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019

Celkové tržby úzko súvisia s počtom prepravovaných osôb nielen vo vnútroštátnej, ale aj medzinárodnej doprave. Napriek niektorým dočasným alebo trvalým finančným opatreniam prijatým na obmedzenie dopadov pandémie v železničnom sektore boli zaznamenané ekonomické dôsledky pre železničné podniky, čo predstavuje celkový pokles tržieb, objem prepravovaných cestujúcich a ďalších ukazovateľov, predovšetkým v prvom štvrtroku 2020. Vyplývalo to z obmedzení COVID-19, ktorými boli do značnej miery zrušené vlakové spojenia, a zároveň v existujúcich vlakoch výrazne poklesol záujem o cestovanie a taktiež vo zvýšenej miere bolo cestujúcim v uvedenom období vrátené cestovné za nezrealizované cesty.

Vývoj tržieb v nákladnej doprave (v %) v porovnaní s rokom 2019

S pandémiou koronavírusu sa musel vysporiadať aj segment nákladnej dopravy. Preprava niektorých komodít sa takmer zastavila. Príkladom je preprava pre automobilový sektor alebo kontajnery z a do Číny. Útlm nastal aj v priemyselnej oblasti výroby na Slovensku a v zahraničí, čo malo za následok pokles prepravy ďalších komodít.

Napriek uvedeným skutočnostiam bol zaznamenaný relatívne malý dopad na tržby v odvetví železničnej dopravy v uvedenom segmente. V niektorých mesiacoch a niektorých komoditách boli tržby dokonca nad úrovňou roka 2019.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu v ekonomike a pokračujúcu epidemiologickú situáciu možno predpokladať, že jej vplyv na celkovú výkonnosť železničnej dopravy bude pokračovať aj v ďalšom období t.j. v roku 2021. Dopravný úrad priebežne monitoruje jednotlivé ukazovatele, ktoré budú podkladom pre ďalšie vyhodnotenie železničného trhu a v budúcnosti pripraví ďalšie správy o vplyve COVID-19.

Spracovateľ: sekcia regulácie, odbor regulácie a dohľadu

Bratislava, jún 2021